

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: Příběhy matek s více dětmi v kontextu současných populačních trendů

Autor práce: Jana Valešová

Obor studia: Etika v sociální práci

Posudek vypracoval: doc. Michal Opatrný, Dr. theol.

Datum: 2.5.2014

Autorka se ve své práci věnuje tématu, které je společensky velmi aktuální a které úzce souvisí se studovaným oborem – zejména sociální prací s rodinou, demografickými trendy a fenoménem tzv. stárnutí populace, který souvisí s důchodovým systémem. Zpracování tématu diplomové práce probíhá jakoby ve třech krocích. Autorka nejprve prezentuje současnou diskusi o klesající porodnosti v Evropě a ČR, dále provádí kvalitativní výzkum mezi ženami, které z klesajícího trendu porodnosti vybočují vyšším počtem dětí (4 a více), a nakonec svá předchozí zjištění interpretuje pomocí dvou etických teorií – utilitarismu a etiky ctností.

Formální stránka práce

Z formálního hlediska je práce v pořádku a příkladně zpracovaná.

Jazykové stránka práce a grafická úprava

Práce je napsána věcným stylem, s minimem chyb, překlepů a nedostatků v grafické úpravě.

Obsahová stránka práce

Jak bylo uvedeno, obsah práce úzce souvisí se studovaným oborem autorky. Téma je po obsahové stránce zpracováno komplexně a na potřebné odborné úrovni.

Určitou otázkou zůstávají témata, formulace a kladení zjišťovacích otázek ve výzkumu, resp. témata, o kterých autora chtěla, aby její respondentky hovořily. Jen tři respondentky tak zmínily otázku hypotéky, tzn. otázku zajištění bydlení pro početnou rodinu. Domnívám se, že je chybou, že se autorka na toto téma explicitně nezeptala. Její respondentky, které o hypotéce hovořily, s ní nebo obdobným zajištěním bydlení pomocí úvěru nemají zkušenosti a hodnotí ji negativně, jako svazující a tím i ovlivňující počet dětí v rodině. To však znamená, že tyto ženy měly bydlení pro rodinu zajištěné jinak, než jak je tomu u většiny společnosti – dostalo se jim luxusu, že rodina nemusela vynakládat vedle nákladů na provoz domácnosti obvyklou 1/4 až 1/3 svých příjmů na samotné splácení bydlení. Pak je ovšem zpochybnitelné, zda platí závěry, které autorka ze svého výzkumu vyvozuje. Kdo nemusí zajistit své bydlení tak, že si ho koupí, což je velmi finančně a časově nákladné, snadno podlehne dojmu, že mít děti je otázkou relativně snadného zřeknutí se několika málo materiálních dober (zahraniční dovolená, moderní technika, atp.) a důvěry v Boží pomoc. Ze stejného důvodu proto měla být ve výzkumu zohledněna vedle financování, způsobu a druhu bydlení i otázka příjmu manžela, dostupnost pomoci od prarodičů aj., místo, kde rodina žije (viz pracovní příležitosti v Praze, životní náklady na malém městě, atp.). Stejně tak mělo být zohledněno zdraví dětí, resp. zda rodina musí vynakládat významnou část příjmu za léky, zdravotní a sociální služby, apod. Zapojení těchto témat by výsledky výzkumu bezpochyby učinilo objektivnějšími, protože lze

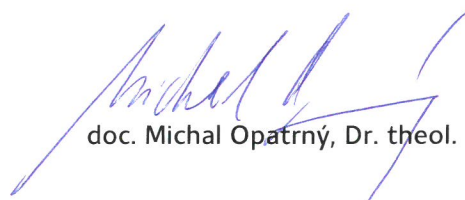
předpokládat, že význam osobní víry rodičů, který autorka zdůrazňuje, by byl relativizován „nadstandardními“ materiálními podmínkami pro život početnější rodiny.

Ve třetí části práce, kde autorka pracuje s etickými teoriemi coby interpretačními rámci pro jí zkoumané téma, se zdá málo zohledněno, že teorie utilitarismu vlastně není v současné společnosti aplikována do důsledků. Pokud by totiž byla podle svých čtyř principů, ze kterých autorka vychází (dle Anzenbachera), skutečně aplikována, bylo by lidem v produktivním věku zřejmé, že je užitečné mít děti jak kvůli sobě, tak i kvůli celé společnosti, a to kvůli svému vlastnímu zajištění ve stáří, což souvisí s hédonistickým principem teorie utilitarismu. Problém proto podle interpretace oponenta není až tak v samotném utilitarismu, coby převládající etické teorii, jako v krátkozrakosti současné společnosti.

I přes uvedené obsahové nedostatky považuji předkládanou diplomovou práci za příkladné zpracování kvalifikační práce na oboru Etika v sociální práci, protože organicky propojuje teoretický diskurz, společenskovední výzkum, etiku a teologii s hlavním tématem studovaného oboru – sociální práci.

Celkové hodnocení: **Práci doporučuji k obhajobě.**

Navrhovaná klasifikace: **Výborně.**

doc. Michal Opatrný, Dr. theol.